GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 97. *Mercurĭ 1 (13) Maiu* **1885.**

Braşovŭ, 30 Aprilie (12 Maiu) 1885.

Suot unii ómenĭ, carĭ, deşi simpatiséză cu organulŭ nostru şi aprobă direcţiunea lui politică, totuşĭ, fiindŭ prea iubitorĭ de pace şi dorindŭ a se legănă mereu în speranţe şi credinţe deşerte, se credŭ datorĭ a ne imputá că criticămŭ câte odată prea aspru atitudinea Archiereilorŭ noştri faţă cu causa naţională română.

Amŭ dori din sufletŭ, ca în cursulŭ timpului sĕ se pótă constatá, că amŭ mersŭ prea departe în critica nóstră şi că periculului ce ameninţă scóla şi biserica română nu este nicĭ pe departe aşa de mare cum îlŭ descriemŭ noi, că în fine Archiereilorŭ noştri li-a succesŭ prin temenelele ce le facŭ guvernului a delăturá cu totulŭ acestŭ periculŭ.

Cele ce se petrecŭ şi ni se raportéză ḍilnicŭ din ţéră suntŭ însĕ de natură d'a deşteptá temerile nóstre întru atâtŭ, încâtŭ ne vine a crede, că posteritatea ne va face cu mai multă dreptate imputarea, că amŭ fostŭ încă prea cruţătorĭ, că amŭ avutŭ prea multe consideraţiunĭ faţă cu înaltele feţe bisericescĭ şi că nu amŭ stăruitŭ de ajunsŭ ca sĕ convingemŭ pe Archiereii noştri pe deplinŭ despre imensa responsabilitate, ce apasă pe umerii lorŭ în aceste momente critice ale vieţei nóstre naţionale şi despre grozavele stricăciunĭ, ce le póte aduce causei nóstre slăbiciunea şi îngăduirile continue, de carĭ se facŭ culpabilĭ.

N'amŭ pretinsŭ şi nu putemŭ pretinde dela prelaţii noştri alta, decâtŭ ca sĕ apere *cu tăriă* interesele naţionalităţii nóstre pe tĕrêmulŭ scolarŭ şi bisericescŭ, între marginile legilorŭ esistente.

Se întêmplă óre acésta?

De şépte-spre-ḍece anĭ, de când ne regularisesce guvernulŭ din Peşta, amŭ ajunsŭ ca sĕ nu se mai ţină şi sĕ nu se mai respecteze faţă cu noi nicĭ legile vitrege aduse de Ungurĭ. Volnicia şi abusurile în contra legilorŭ de scólă şi în contra drepturilorŭ autonóme recunoscute ale bisericilorŭ nóstre iau din ḍi în ḍi mai marĭ dimensiunĭ. Se înfiinţéză reuniunĭ de maghiarisare, organele administrative de prin judeţe se punŭ la disposiţiunea lorŭ, se organiséză unŭ rĕsboiu formalŭ în potriva scólelorŭ nóstre şi cu tóte astea Archiereii noştri stau nemişcaţĭ şi preoţimea nóstră indură lovirile şi fărăaelegile în tăcere şi neactivitate.

Au ajunsŭ lucrurile aşa departe ca chiar şi notarii de cercŭ sĕ se amestece în afacerile nóstre scolare, sĕ împartă ordine preoţilorŭ, directorilorŭ scólelorŭ nóstre confesionale, şi sĕ-i provóce de a-le face cunoscută ḍiua esamenilorŭ scolare, pentru ca ei sĕ pótă fi de faţă sĕ controleze învĕţământulŭ românŭ. Şi óre legea le dă acestŭ dreptŭ? Nicĭdecum. După lege nicĭ chiar fişpanulŭ nu are dreptŭ d'a se amesteca în afacerile scólelorŭ confesionale.

Dér cine mai întrébă aḍĭ de dreptŭ şi de lege, când e vorba d'a se sprijiní tendinţele de maghiarisare şi când dorinţa comitetului reuniunei din Cluşiu este aḍĭ o poruncă pentru fiecare funcţionarŭ, care nu vrea sĕ cadă în disgraţia d-lorŭ Tisza-Trefort?

Pe masă dinaintea nóstră se află o copiă de pe ordonanţa unui solgăbirĕu ungurŭ, prin care se impune notarilorŭ de cercŭ şi juḍilorŭ comunalĭ ca sĕ eruezc când se vorŭ ţiné esamenele de véră în scólele române poporale şi sĕ facă cunoscutŭ învĕţătorilorŭ respectivĭ, că la esamenele aceste *trebue sĕ fie de faţă* notarulŭ în persónă séu judele comunalŭ décă cunósce limba maghiară, în fine sĕ raporteze în ce mĕsură s'a propusŭ limba maghiară.

In altŭ numĕrŭ vomŭ publicá detaiurile acestui ordinŭ. Pentru aḍi întrebămŭ pe Archiereii noştri, dacă li suntŭ cunoscute aceste uneltirĭ ilegale şi ce mĕsurĭ credŭ ei că suntŭ datorĭ a luá în contra lorŭ?

Noi suntemŭ de părere, că preoţii noştri, primindŭ ordine în afacerĭ scolare dela nisce organe necompetente, fie chiar şi dela fişpanulŭ, datorĭ sunt de a le retrămite cu observarea, că legea nu sufere unŭ amestecŭ alŭ funcţiunarilorŭ administrativĭ în aceste afacerĭ şi că dênşii fiindŭ directorii scólelorŭ şi avêndŭ superiorii lorŭ, vorŭ sci sĕ-şĭ împlinéscă datoria şi n'au lipsă de gendarmii unguresci.

—o—

CRONICA POLITICĂ.

Lordulŭ Salisbury a ţinutŭ Marţĭ, în sĕptămêna trecută, în Hackney, cu ocasiunea deschiderii clubului conservatorŭ de acolo, unŭ discursŭ, care a produsŭ óre care sensaţiune şi afară din Anglia. Acestŭ discursŭ, care se referă şi la viitórele alegerĭ pentru parlamentŭ, se póte considera ca unŭ manifestŭ alŭ partidei conservatóre. Lordulŭ Salisbury a criticatŭ aspru politica financiară a lui Glodstone, care se încheiă cu unŭ deficitŭ fórte mare, precum şi atitudinea lui în conflictulŭ cu Rusia. Cu privire la cestiunea financiară, capulŭ conservatorilorŭ a imputatŭ d-lui Gladstone, că deficitulŭ vrea sĕ-lŭ arunce în spinarea industriaşilorŭ şi marilorŭ proprietarĭ englesĭ, în locŭ sĕ-lŭ arunce pe productele streine importate. Din vorbele lui resultă, că sub unŭ cabinetŭ Salisbury principiulŭ comerciului liberŭ n'ar mui esista. In privinţa cestiunii afgane a ḍisŭ Salisbury, că d. Gladstone a bătutŭ în retragere cu mare uşurinţă. Asupra politicei cabinetului din Petersburg s'a esprimatŭ capulŭ conservatorilorŭ astfelŭ: »Guvernulŭ rusescŭ totdéuna dă asigurarea, că elŭ are cele mai bune intenţiunĭ, dacă cotrarŭ tractatelorŭ încheiate face unŭ pasŭ înainte. Elŭ afirmă, că evenimentele, care 'i trecŭ peste capŭ, suntŭ vinovate la acésta. Dar cum se numesce în viéţa privată unŭ omŭ, care nu e în stare sĕ 'şĭ facă plăţile? Unŭ coţcarŭ séu unŭ bancrutŭ.« Acéstă espresiune a lui Salisbury, adresată guvernului rusescŭ, va produce mare nemulţămire în Petersburg. Şi s'ar puté întêmpla, ca venindŭ la guvernŭ în loculŭ lui Gladstone, după alegerile dela tómnă, sĕ fie silitŭ a'şĭ da socotélă de vorbele sale séu sĕ 'ncépă rĕsboiu cu Rusia. Esemplu avemŭ, că şi Salisbury scie sĕ'şĭ céră scuse, când într'unŭ discursŭ atacă unŭ statŭ; aşa a făcutŭ cu Austria. Vrêndŭ însă cu orĭ ce chipŭ rĕsboiulŭ, atuncĭ negreşitŭ că nu'şĭ va retrage vorbele ce le-a esprimatŭ în contra Rusiei.

*

Conflictulŭ anglo-rusŭ se crede, că se va aplana cu totulŭ. O telegramă din Petersburg adresată către „Vossiche Zeitung« declară, că acolo se întăresce pe ḍi ce merge credinţa, că pacea va rĕmânea neturburată. In Petersburg se consideră ca neîndoiosŭ, că Rusia va obţiné o graniţă corespunḍĕtóre trebuinţelorŭ, pentru a căreia siguranţă vorŭ avé sĕ îngrijéscă şi autorităţile din Herat, dacă e vorba ca sĕ nu'şĭ ia Rusia asupră'şĭ sarcina, cu care se însărcinéză Anglia. Din Parisŭ se telegrafiază de asemenea, că pacea se póte considera ca asigurată. Regele Danemarcei a primitŭ oficialŭ rolulŭ de arbitru în conflictulŭ anglo-rusŭ.

*

„Daily News“ a primitŭ din Varna o telegramă, în care i se comunică, că Pórta a adresatŭ representanţilorŭ ei din porturile streine o notă-circulară, în care, cu privire la luarea în posesiune a unui nou portŭ la Marea-roşiă — portulŭ Arafali — din partea Italiei, declară, că acea ocupare se face fără vr'o înţelegere cu Pórta, din care causă ea va protesta. Totdeodată nota atrage atenţiunea puterilorŭ asupra faptului, că ocuparea de teritorii de pănă acum din partea Italiei de asemenea a fostŭ o încălcare a drepturilorŭ Sultanului.

*

»Pol. Corr.“ e informată din Bruxela, că guvernatorŭ alŭ noului statŭ Congo va fi de sigurŭ numitŭ Stanley. Guvernulŭ statului Congo se va compune în modulŭ următorŭ: ministru-preşedinte, la interne şi la rĕsboiu, intendantulŭ militarŭ colonelulŭ Strauch, actualulŭ preşedinte alŭ societăţii africane internaţionale; ministru de comerţŭ van Eetvelde, pănă acum fostŭ consulŭ generalŭ belgianŭ în Bombay; ministru de finanţe van Neuss. Titularulŭ portofoliului justiţiei încă nu e desemnatŭ. Reşedinţa ministerului statului Congo va fi Bruxela.

—o—

Din dieta Croaţiei.

In şedinţa dela 8 Maiu a dietei croate, cu ocasiunea desbaterilorŭ asupra bugetului, Mazzura făcŭ propunerea, ca sĕ se înfiinţeze o Curte de compturĭ a ţĕrii, fiindŭ necesară pentru dietă şi pentru responsabilitatea guvernului. Propunerea acésta a provocatŭ o cértă înfocată între maioritatea guvernamentală şi între oposiţiune.

Stancovicĭ, şefulŭ de secţiă, găsesce superfluă propunerea lui Mazzura şi cere respingerea propunerei.

Br. Zsivcovicĭ învinovăţesce oposiţiunea, că prin atitudinea ei împedecă desvoltarea vieţii parlamentare. Elŭ găsesce, că propunerea nu se póte primì, câtă vreme esistă pactulŭ.

După ce mai vorbesce Zuvicĭ în contra oposiţiunii, ér Frank în contra maiorităţii şi a Ungariei, care restrânge totŭ mai multŭ Croaţia, ia cuvêntulŭ Josipovicĭ. Elŭ găsesce instituţiunea propusă de Mazzura ca vătĕmătóre. Avemŭ, ḍice elŭ, o Curte de compturĭ comună, în Pesta, unde deputaţii noştri, carĭ represintă maioritatea şi prin urmare naţiunea, potŭ esercita controlulŭ constituţionalŭ. Noi avemŭ încredere în instituţiunea comună.

Tuskan: Cum sĕ construimŭ mai departe, dacă n'avemŭ nicĭ o constituţiune? M'aşŭ puté învoi cu Turcii, *dar nu cu Maghiarii, cu o naţiune atâtŭ de nenobilă, care se nutresce din sudórea poporului croatŭ şi cu tóte acestea are neruşinarea sĕ afirme, că ea ne susţine pe noi.* (Preşedintele sună). Eu nu suntŭ pentru construirea mai departe a pactului, pe care mai bine l'aşŭ dĕríma, pentru ca să reconstruimŭ pe ruinele lui edificiulŭ dreptului de statŭ croatŭ.

După ce mai vorbescŭ câţiva deputaţĭ pentru şi contra propunerei, acésta se pune la votŭ şi se respinge.

Mazzura aduce pe tapetŭ cestiunea pădurilorŭ grăniţerescĭ şi propune, ca guvernulŭ sĕ comunice resultatulŭ disposiţiunilorŭ luate în 1881, după care amĕsuratŭ intenţiunilorŭ regelui avé sĕ se creeze unŭ fondŭ pentru scopurĭ de investiţiune.

Stancovicĭ, şefulŭ secţiunii, observă că împĕratulŭ şi regele şi-a reservatŭ în acéstă afacere ultima decisiune, şi apoi acéstă afacere nu intră în sfera de acţiune a dietei. Elŭ cere respingerea propunerei.

Posilovicĭ: Décă împĕratulŭ 'şĭ-a reservatŭ ultimulŭ cuvêntŭ, pentru acésta guvernulŭ nu e descărcatŭ de datoria de a apĕra binele ţĕrii.

Tuskan: Impărţirea pădurilorŭ grăniţĕrescĭ s'a făcutŭ fără voinţa poporaţiunii. Gratulezŭ pe monarchulŭ, care a ajunsŭ în astfelŭ de modŭ în posesiunea pădurilorŭ grăniţerescĭ.

Preşedintele (sună): Chemŭ pe oratorŭ la ordine. Nu este nicĭ cuviinciosŭ, nicĭ parlamentarŭ sĕ aducĭ pe Maiestatea Sa în desbatere.

După o cértă şi unŭ sgomotŭ cumplitŭ, propunerea lui Mazznra, punêndu-se la votŭ, se respinge.

—o—

SCIRILE ĐILEI.

(†) **Visarionŭ Romanŭ**, directorulŭ institutului de creditŭ și de economii »Albina,« a căruia mórte subită a anunțat'o telegrama nóstră de erĭ, s'a născutŭ în 5 Iuliu 1833 în comuna Seuca din județulŭ Târnavei-micĭ. Și-a făcutŭ studiile la Târgulŭ-Mureșului și la Sibiiu, unde a absolvatŭ cursulŭ de pedagogiă și teologiă. Aici a fostŭ și câtva timpŭ redactorŭ la „Telegrafulŭ Românŭ.« Dela Sibiiu s'a dusŭ la Rĕșinarĭ, unde a devenitŭ învĕțătorŭ și mai târḑiu notarŭ. La 1861 a întemeiatŭ »Amiculŭ Poporului,« călindarŭ, pe care l'a redactatŭ 22 de anĭ până la 1882. A mai redactatŭ o fóia pedagogică »Amiculŭ scólei,« a înființatŭ și editatŭ câțiva anĭ »Albina Carpațilorŭ« și a editatŭ mai multe cărțĭ folositóre. Ca agentŭ alŭ băncii »Transilvania« din Sibiiu, V. Romanŭ a conceputŭ ideea înființării institutului »Albina,« care în urma neobositelorŭ sale stăruințe a fostŭ realisată la 10 Aprile 1872. Institutulŭ prosperéză și acésta este în cea mai mare parte meritulŭ rĕposatului directorŭ esecutivŭ alŭ lui. Visarionŭ Romanŭ a fostŭ membru în comitetulŭ Asociațiunei transilvane și membru corespondentŭ alŭ »Academiei Române«. In sinodulŭ gr. or. din anulŭ acesta a fostŭ alesŭ asesorŭ onorarŭ consistorialŭ.

Visarionŭ Romanŭ a luatŭ parte activă la tóte adunările dela 1860 încóce și a fostŭ unulŭ din cei mai activĭ și stăruitorĭ fii ai poporului nostru. Perderea acestui distinsŭ bărbatŭ e cu atâtŭ mai grea pentru noi, cu câtŭ mai multŭ simțimŭ trebuință de ómenĭ activĭ și stăruitorĭ pentru înaintarea poporului românŭ, cum a fostŭ rĕposatulŭ!

—0—

Președintele și secretarulŭ camerei de industriă din Clușiu vorŭ veni la Brașovŭ, pentru ca sĕ ia parte cu delegații camerei de comerțŭ și industriă de aici la conferința, ce se va ținea în afacerea tractatului vamalŭ ce se va încheia cu România.

—0—

La judecătoria de cercŭ din Alba-Iulia este de ocupatŭ postulŭ de subjude cu léfa anuală de 1000 fl. și banĭ de cuartirŭ 200 fl. Petițiunile se vorŭ adresá în timpŭ de douĕ sĕptĕmânĭ presidiului tribunalului din Alba-Iulia.

—0—

In Borșa, comitat. Clușiului, cu ocasiunea târgului ce s'a ținutŭ acolo la 6 Maiu, unŭ tĕnĕrŭ soldatŭ fiindŭ chefuitŭ fŭ luatŭ de gendarmĭ spre a-lŭ escortá în stațiunea sa. Soldatulŭ, rușinatŭ de a fi escortatŭ între baionete, rugă pe gendarmĭ sĕ-lŭ lase sĕ se ducă singurŭ acasă. Atuncĭ unŭ gendarmŭ îlŭ lovi cu patulŭ puscii de-lŭ trânti la pămĕntŭ și-lŭ străpunse apoi cu baioneta în regiunea inimei. Poporulŭ se adună în acelŭ locŭ amenințândŭ pe gendarmĭ, ba unŭ tĕnĕrŭ dibaciu smulse pușca din mâna gendarmului și o aruncă câtŭ colo, apoi apucă pe gendarmŭ și-lŭ trînti la pămĕntŭ. Dacă n'ar fi sositŭ la timpŭ judele Hossu, ca cu binele sĕ liniștéscă poporulŭ, acesta ar fi omorîtŭ pe gendarmĭ. Soldatulŭ murì în carulŭ, în care fŭ pusŭ, încă înainte de a ajunge de stațiune. Faptulŭ se anchetéză.

—0—

Aristocrații ungurĭ se întrecŭ a se înscrie ca membri ai reuniunei de maghiarisare din Clușiu. Contele Stefan Karolyi s'a înscrisŭ cu 1000 fl., alțĭ optŭ cu suma de 500 fl., doi cu suma de 300 fl. și 26 cu suma de 100 fl. »Kolozs. Közl.« spune, că s'a adunatŭ până acum pentru reuniune peste 30,000 fl. Ce bunĭ le-arŭ cădea Ciangăilorŭ carĭ cerșescŭ!

—0—

Cea mai modernă modă în Clușiu este spargerea ferestrelorŭ de pe la case în timpulŭ nopții. Acésta o facŭ, după cum spune »Kolozs. Közl.,« studenții universitarĭ. Sĕ nu se uite, că Clușiulŭ trece la Ungurĭ ca »centrulŭ culturei maghiare în Orientŭ.«

—0—

Clușiulŭ a fostŭ bĕtutŭ Vinerĭ cumplitŭ de grindină. Trăsnetulŭ a lovitŭ o casă și biserica reformată.

—0—

In 7 Maiu a muritŭ în Triestŭ vice-admiralulŭ br. Petz. Elŭ s'a nĕscutŭ la 21 Ianuariu 1819 în Veneția din Ardélŭ. La marină servesce dela 1837 și a luatŭ parte la multe lupte navale. In 1866 a comandatŭ în lupta dela Lissa corabia de rĕsboiu »Kaiser« și pentru eroismulŭ sĕu obținŭ ordinulŭ »Maria Theresia.«

—0—

V. Covurluiului« relateză următorulŭ faptŭ întâmplatŭ în Galați: »Lumea la noi a fostŭ pusă erĭ după amédĭ în o emoțiune fórte mare. S'a rĕspânditŭ sgomotulŭ, că d-na Orghidanŭ și ambele sale fiice, din care cea mai mare directóre a scólei secundare de fete, fusesĕ otrăvite. Amŭ căutatŭ a ne informá, și étă ce amŭ aflatŭ. O fată din clasa III, anume Petrovicĭ Zoe, și-a procuratŭ, nu se scie de unde, o cantitate de accidŭ arseniosŭ (șoricióică), pe care a adus'o în clasă și a arĕtat'o la colegele sale, îndemnându le a gustá, dar care au refusatŭ, afară de vre-o trei care se află bolnave. Profitândŭ de unŭ momentŭ cândŭ lipsea bucătăresa din cuhnie, a aruncatŭ sarea în vasulŭ cu supă. După mâncarea supei, d-na și d-șórele Orghidanŭ, cum și bucătăresa, s'au simțitŭ cu durerĭ în stomacŭ. Căutândŭ au găsitŭ bulgărele de șoricióică, ce nu se topise totŭ. Trimițĕndu-se imediatŭ după medicĭ, aceștia au administratŭ antidote și starea pacientelorŭ e câtŭ se póte de multŭ mitóre și pericolulŭ e înlăturatŭ. Medicii au statŭ în permanență. D. procurorŭ N. Constantinescu și d. jude de instrucțiune Gr. Moisiu au descinsŭ imediatŭ la fața locului, spre a face cercetare și a descoperi, de unde își procurase fata substanța otrăvitóre. In orĭ ce casŭ e de regretatŭ ușurința, cu care se dau substanțele toxice de cei îndrituițĭ a le ține. Mai aflămŭ, că și fata Petrovicĭ, aflândŭ consecuențele faptei sale, ar fi luatŭ și ea din aceea substanță și se află bolnavă în spitalŭ.«

—0—

„Voința Națională« e informată, că ministerulŭ de agricultură alŭ Italiei a comunicatŭ ministerului românŭ de agricultură, că la 15 Octomvre a. c. se va deschide în orașulŭ San Miniato, din provincia Florența, unŭ concursŭ internaționalŭ de aparate pentru distilarea tescovinei de strugurĭ. Cererile pentru înscriere la acestŭ concursŭ trebuescŭ făcute până la 10 Septemvre 1885.

—0—

»Curierulŭ Balasanŭ« spune, că societatea dramatică română din Iași, sub direcția d-lui C. Bălănescu, compusă din 27 persóne, a datŭ 30 representațiunĭ în Chișineu și 5 în Odesa. In amĕndouĕ aceste orașe trupa română a fostŭ multŭ aplaudată și apreciată nu numai de publiculŭ românŭ, ci cu deosebire de celŭ rusŭ.

Persecuțiunile în comit. Bistrița-Nĕsĕudŭ.

Valea Borgoului 29 Aprilie 1885.

Domnule Redactorŭ! Góna începută de puternicii privilegiațĭ în contra a totŭ ce e suflare românéscă în acéstă țéră, continuată cu mare înverșunare în comitatulŭ Carașŭ-Severinŭ — după cum ni-o spusese mai deunăḑĭ în o Congregațiune adv. din Lugoșŭ D-lŭ Coriolanŭ Brediceanu — mi se pare — și nu fără temeiu — că și cu mai mare înverșunare se continuă în comitatulŭ nostru Bistrița-Nĕsĕudŭ; mai alesŭ de atuncĭ de când acestŭ comitatŭ a căḑutŭ sub potestatea faimosului »pașă« dela Deșiŭ baronŭ Banfy Dénes și de când Românii și Sașii din acestŭ comitatŭ au respinsŭ cu indignare învitarea șireților maghiarisatorĭ ai Ardélului, din Clușiu.

Acestŭ mare pașă din Deșiu și cu importatulŭ sĕu proto-notarŭ Pánczél suntŭ adevĕrații representanțĭ ai ideei de statŭ maghiarŭ în comitatulŭ nostru, și fiindcă elementulŭ maghiarŭ din aceste părțĭ — carele mai că nu esistă — e tare „periclitatŭ« — după cum le place a buciumá în lumea mare — și-au pusŭ carulŭ în petrii, ca pre toțĭ, carĭ nu vorŭ trage în lagău la carulŭ maghiarisătorŭ condusŭ de acești doi matadorĭ, sĕ-i stérgă de pe fața pămĕntului, ca astfelŭ sĕ-șĭ curețe odată grădina de cangrena »daco-romanistă,« ce infiéiéză aerulŭ — după cum i-a plăcutŭ a se esprima órecându.

Acești doi salvatorĭ ai maghiarismului, conduși de ideea de-a face și din petrile înșirate pe pasulŭ ce duce înspre Bucovina, totŭ atâția „talpra magyar-ĭ« a la inspectorulŭ de dare Algátczi și subinspectorulŭ de scóle Hevesi Károly, ambii perciunați importați, — cu atâta vehemență s'au pusŭ de-a șicaná și terorisá poporulŭ și puținii amploiațĭ românĭ de pe la administrațiune, încâtŭ cu dreptŭ cuvĕntŭ îțĭ vine a crede cu poporulŭ nostru, că s'a apropiatŭ vremea de apoi. Nu e o ḑi lăsată dela D-ḑeu, în care sĕ nu întâlnescĭ pe Banffy Dezsŏ percurgĕndŭ crucișŭ și curmeḑișŭ comitatulŭ, dar nu dóră pentru de a se convinge de buna administrațiă a comitatului, — pentrucă cine își mai sfarmă astăḑĭ în Ungaria capulă cu astfelŭ de flecurĭ — ci ca pre cei slabĭ de ângerŭ și adicțĭ lingăi ai lui, sĕ-i întărĕscă și asigure de marele sĕu favorŭ; ér pe opincarii românĭ și amploiații conscii de împlinirea chemării lorŭ și a némului, din carele au odrăslitŭ, sĕ-i șicaneze, persecuteze până la disperare și sĕ-i suspendeze — fără leacŭ de vină — după bunulŭ sĕu placŭ și de dragulŭ ochilorŭ lui Pánczél.

Dovadă de o așa procedură turcéscă a acestui putemicŭ pașă dela Deșiu suntŭ multele casurĭ de suspendărĭ, ce de vre-o 2 sĕptĕmânĭ încóce s'au întâmplatŭ în comitatulŭ nostru și bene notandum numai față cu deregĕtorĭ românĭ, probațĭ nu odată de amploiațĭ per escelentiam vrednicĭ și conscii de chemarea lorŭ, ér ca Românĭ, mândri de originea din care au odrăslitŭ.

Dovadă suntŭ persecutările și amenințările cu suspendărĭ a mai multorŭ notarĭ, carĭ folosindu-se de favorulŭ legii, au cutezatŭ în agendele lorŭ, pre lângă limba statului, a se folosì și de o altă limbă, precum și amenințările față cu unii, carĭ nu posedŭ bine limba statului că în timpulŭ celŭ mai scurtŭ orĭ sĕ se desbrace de limba și de simțĕmintele lorŭ naționale și sĕ îmbrace pe cele maghiare, orĭ sĕ-șĭ ia catrafusele și sĕ apuce lumea în capŭ de bunăvoiă de nu voiescŭ a fi măturațĭ.

Dar fie sigurŭ Banfy Dezsŏ, că prin o astfelŭ de procedurá nicĭ când din noi și din amploiații din némulŭ nostru nu va face Ungurĭ, și-lŭ asigurămŭ, că cu câtŭ șicanele, persecuțiunile și terorisările, îndreptate în contra nóstră, vorŭ fi mai puternice și mai dese, cu atâtŭ ne oțărîmŭ mai tare în suferințe și ne întărimŭ în credința: că totuși odată dreptatea causei nóstre va învinge, numai adevĕrații conducĕtorĭ ai poporului nostru, preoții, advocații și învĕțătorii sĕ-șĭ pricépă chiemarea lorŭ — și fie chiar și cu jignirea intereselorŭ proprie personale — nicĭ când sĕ nu lipsĕscă dela loculŭ lorŭ de sentinelă a naționalismului și românismului.

E de insemnatŭ că Banfy Dezsŏ, ca sĕ-șĭ arĕte pe față intențiunea sa de maghiarisare, precum și furia ce-o nutresce față cu poporațiunea nemaghiară a acestui comitat, convocătórele la Congregațiune, ce până acuma conformŭ legei se trimiteu, pre lângă limba statului, și în limbele română și germană, de astădată le-a făcutŭ numai ungurescĭ.

Pe ḑiua de 4 Maiu e convocată Congregațiunea de primăvéra a comitatului Bistrița-Nĕsĕudŭ; fiindcă se vorŭ tractá multe obiecte de mare interesŭ, credŭ că nicĭ unŭ membru românŭ nu va absentá de astădată.

—d—

D'ale esposiției din Peșta. — Ni se mai scrie din capitala ungară între altele: „Intre prelații, carĭ au fostŭ de față la deschiderea esposițiunei, amŭ vĕḑutŭ atâtŭ pre Escelența Sa metropolitulŭ Ioanŭ Vancea câtŭ și pre Ilustritatea Sa episcopulŭ Mihali. Publiculŭ curiosŭ de a vedea esposiția visitéză dela deschidere încóce în numĕrŭ mare esposițiunea. Făcĕndŭ și eu o privire fugitivă prin unele paviliόne, amŭ vĕḑutŭ că în o parte a pavilionului orientalŭ se află espuse obiecte dela Românĭ și din România. Insĕ sĕ nu cugete cineva, că arŭ fi nisce obiecte frumóse și alese, nu, ci tóte sunt din cele mai dure și mai rĕu lucrate. Aceste firesce că au fostŭ cumpĕrate de Ungurĭ cu prețurĭ bagatele și espuse ca unŭ productŭ estraordinarŭ alŭ Românilorŭ. In acestŭ pavilionŭ se află și o figură de céră, care represintă unŭ Românŭ, însĕ așa e de urâtŭ făcută și de murdarŭ îmbrăcată, încâtŭ se scandaliséză omulŭ când o vede... Stândŭ aproape de numita figură auḑii cum unŭ Maghiarŭ a întrebatŭ pe unŭ altulŭ, că ce națiune represintă figura? Acela îi rĕspunse că e Românŭ (oláh). Intrebătorulŭ însĕ ḑise: nu póte fi Românŭ, căcĭ nicĭ nu seménă cu ei, ci de sigurŭ e Mongolŭ (e nem oláh, mert nem hasonlit az oláhokhat, hanem bizonyosan e mongol.) Trecĕndŭ în altŭ pavilionŭ, m'a interesatŭ fabricarea de obiecte din sticlă, așa d. e. cravate, florĭ și altele. Prinḑĕndŭ cravatele în mână, le poțĭ îndoi cum îțĭ place, sunt mai moi chiar decât mătasea și se potŭ și spăla. Mai multe producte române se află espuse în pavilionulŭ unde e industria de casă. Aicĭ se află douĕ cășcióre în stilŭ poporalŭ românŭ. In una din ele, atâtŭ figurile cele de céră, cât și țesăturile mai sémănă a românescĭ, însĕ și aceste nu suntŭ dintre cele fine. A doua cășcióră e chiar așa de tare lipsită de gustŭ atâtŭ în privința industriei cât și a ordinei, ca și obiectele espuse în pavilionulŭ orientalŭ. In unŭ altŭ pavilionŭ se află o stână, după cum suntŭ acele la Românĭ. Acésta e — după cum sunt informatŭ — adusă aicĭ dela nisce oierĭ din jurulŭ Brașovului. Unŭ Maghiarŭ dândŭ unei dame esplicațiă despre acéstă stână a ḑisŭ: »e fórte primitivŭ lucrată, dară dela olăhĭ și atâta e multŭ«.—Credŭ că nu va fi superfluu a aminti și aceea, că dela Brașovŭ până aicĭ se solvesce pre trenŭ cl. II 31 fl. 60 cr., ér dela Târgulŭ-Mureșului totŭ pre cl. II, 25 fl., aceste bilete suntŭ tour și retour, suntŭ 15 ḑile valabile și se potŭ folosi și pe trenulŭ acceleratŭ. Cu altă ocasiune mai multe!

A. Cras.

Dămŭ locŭ astăḑĭ unui lungŭ rĕspunsŭ la o notiță scurtă din nr. 83 alŭ fóiei nóstre. Póte că acésta este »ampla informațiune« ce ni s'a promisŭ. Acestŭ rĕspunsŭ nu rĕsfrânge afirmările făcute în acea notiță și ne lasă în întunerecŭ asupra cestiunei: cine e de vină cĕ nu s'a satisfăcutŭ la timpŭ unei datorii de onóre? — Sĕ respundă cei atinșĭ în rĕspunsulŭ de mai josŭ. Noĭ ne vomŭ mărginì a face câteva note la observările, ce atingŭ notița publicată în fóia nóstră.

Brașovŭ, 15 Aprilie st. v. 1885.

Stimate domnule Redactorŭ! In Nr. 84 din 2 Maiu a. c. alŭ prețuitului ḑiarŭ ce redigeațĭ, „Gazeta Transilvaniei«, s'a datŭ publicitățiĭ între scirile ḑilei unŭ comunicatŭ, prin care se face »comitetulŭ de primire« alŭ Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului românŭ din Transilvania unŭ felŭ de imputare,[1])

1) Nu-i vorbă în notiță de comitetulŭ de primire, ci de cei ce nu l'au convocatŭ până în Sâmbăta Pascilorŭ din anulŭ acesta. Red.

pentru că nici până astăḑi după aprópe 2 anĭ de ḑile nu şi-a datŭ publicităţii socotelele. Se imputà mai departe, că adunarea pentru luarea socotelelorŭ s'a conchematŭ pe o ḑi nepotrivită, adecă pe Sâmbăta Pascilorŭ, din care causă abia s'au înfăţişatŭ vre-o 15 membri. In fine se ḑice în acelŭ comunicatŭ, că d-lŭ advocatŭ Ioanŭ Lengĕrŭ, care ar fi făcutŭ tóte încassările urmate cu ocasiunea susnumitei serbărĭ, ar fi votatŭ contra propunerii: sĕ se alégă o comisiune pentru revederea socotelelorŭ.

Atâtŭ pentru a întêmpina unele neesactităţĭ ale suspomenitului comunicatŭ, câtŭ mai cu sémă pentru că ne ţinemŭ datorĭ a da onoratului publicŭ unele esplicărĭ relative la întârḑierea socotelelorŭ, venimŭ a da următórele deslușirĭ:

După cum este cunoscutŭ, s'a fostŭ alesŭ în 1883 pentru primirea Asociaţiunii unŭ comitetŭ de 60 de membri, unŭ corpŭ deja prea nătăválosŭ pentru a funcţioná esactŭ şi espeditivŭ.²) Acestŭ comitetŭ s'a constituitŭ în şedinţa sa din 26 Maiu 1883, alegêndŭ de preşedinte pe subscrisulŭ şi împărţêndu-se în 9 comisiunĭ pentru provederea deosebitelorŭ afacerĭ şi adecă: 1) pentru acuirarea de membri noi pentru Asociaţiune; 2) pentru încuartirarea óspeţilorŭ; 3) pentru susţinerea bunei ordine; 4) pentru arangiarea unei representaţiunĭ teatrale; 5) pentru arangiarea unui concertŭ; 6) pentru arangiarea unei petrecerĭ cu danţŭ; 7) pentru arangiarea unei escursiunĭ; 8) pentru agendele de corespondenţă şi 9) pentru colectarea de banii trebuincioşĭ la primirea Asociaţiunii. Lângă aceste 9 comisiunĭ speciale s'a adausŭ şi a 10-a comisiune numită »comitetulŭ centralŭ de primire«, constătătóre din toţĭ preşedinţii mai susnumitelorŭ 9 comisiunĭ, unde fiecare preşedinte avea sĕ funcţioneze ca referinte în afacerile subcomitetului, ce presida. Ivindu-se necesitatea de a se arangia şi o masă comună pentru óspeţii, ce aveau sĕ vină la adunarea Asociaţiunei, şi de a ridică o pétră mormêntală poetului naţionalŭ Andreiu Mureşianu, s'au alesŭ şi pentru aceste scopurĭ comisiunĭ speciale. Şi acéstă organisare s'a arĕtatŭ ca nepractică, deórece unele subcomitete constândŭ din prea mulţĭ membri, se lăsau unii în nădejdea celorlalţĭ; astfelŭ întregŭ aparatulŭ a devenitŭ prea greoiu. Afară de acestea s'a făcutŭ erórea, că venindŭ timpulŭ acţiunei parte mare dintre domnii aleşĭ prin subcomitele au absentatŭ din Braşovŭ, mergêndŭ pela băi séu alte locurĭ de recreaţiune. Alţii prea ocupaţĭ cu afacerĭ private n'au pututŭ luá parte. Unele comisiunĭ au dispărutŭ mai cu totulŭ de pe terenulŭ activităţii şi tóte afacerile lorŭ au căḑutŭ în sarcina comitetului centralŭ. — Tóte aceste scăderĭ le espunemŭ pentru orientare în viitorŭ. S'a mai făcutŭ la constituirea comitetului erórea, că nu s'a alesŭ nicĭ unŭ casierŭ, care sĕ conducă tóte afacerile bănescĭ. — Comisiunea, însărcinată cu colectarea de banĭ pentru acoperirea cheltuelilorŭ, n'a funcţionatŭ aşa ḑicêndŭ de locŭ, astfelŭ că acéstă afacere a trebuitŭ sĕ o ia asupră-şĭ subscrisulŭ, adunândŭ banii trebuincioşĭ pentru primire. Colectarea banilorŭ pentru pétra mormêntală a poetului A. Mureşianu au făcut'o doi membri din comitetulŭ centralŭ. Banii pentru arangiarea banchetului i-au încasatŭ cei trei membri ai comisiunei însărcinate cu acéstă afacere. In celelalte comisiunĭ, carĭ au avutŭ a face cu încasarea şi cu plătirea de banĭ, cum suntŭ: comisiunile pentru concertŭ, representaţiune teatrală şi petrecere cu danţŭ, au încasatŭ banii preşedinţii acestorŭ comisiunĭ. Astfelŭ putemŭ constată pe basa protocólelorŭ luate în comitetulŭ centralŭ, că este cu totulŭ falsă aceea afirmaţiune a susnumitului comunicatŭ, că adecă d-lŭ Ionŭ Lengĕrŭ ar fi făcutŭ tóte încasările de banĭ cu ocasiunea sĕrbărilorŭ Asociaţiunii în anulŭ 1883.

Adevĕrulŭ este, că încassărĭ s'au făcutŭ de vre-o optŭ membri din comitetulŭ centralŭ, şi că în urma acelei întêmplărĭ, că bolnăvindu-se d-lŭ Dr. N. Popŭ, preşedintele comisiunei pentru concertŭ, éră la comisiunea pentru producţiunea teatrală lipsindŭ unŭ membru, d-lŭ Ionŭ Lengĕrŭ la însărcinarea comitetului centralŭ a fostŭ silitŭ sĕ ia asupră-şĭ o mare parte din sarcinile acelorŭ douĕ comisiunĭ şi cu acestea şi încassările şi plăţile împreunate cu concertulŭ şi cu representaţiunea teatrală. Alte încassărĭ n'a făcutŭ d-lŭ Ioanŭ Lengĕrŭ.³)

Ceea ce se atinge de darea întârḑiată a socotelelorŭ, acésta este unŭ faptŭ nedisputatŭ, dară unŭ faptŭ, care a genatŭ pe comitetulŭ centralŭ şi pe depunĕtorii socotelelorŭ mai multŭ decâtŭ pe orĭ şi cine şi care îşĭ află esplicarea numai în multele soiurĭ de încassărĭ făcute de deosebite persóne. După încheiarea sĕrbărilorŭ date cu ocasiunea adunării generale a Asociaţiunii, multŭ timpŭ fù imposibilŭ sĕ se adune toţĭ aceia, carĭ au încassatŭ banĭ, din causă că nu se aflau toţĭ în Braşovŭ; subscrisulŭ însu-mĭ am trebuitŭ sĕ absentezŭ în tómna anului 1883 şi în 1884 mai multe lunĭ în afacerĭ advocaţialĭ. Afară de acésta mai erau încassărĭ de făcutŭ a unorŭ sume subscrise dar neplătite, carĭ după ce trecură sĕrbările Asociaţiunii mergeau fórte greu. In specie încassarea unorŭ sume mai micĭ subscrise pentru ridicarea unei petrii mormêntale lui Andreiu Mureşianŭ ne-a adusŭ în conflictŭ cu colectantele de banĭ pentru monumentulŭ, ce se intenţionase dela începutŭ a se ridicá în Braşovŭ pentru fericitulŭ poetŭ. Era dubietate, décă aceste sumuliţe încassate de susnumitulŭ colectante suntŭ menite pentru monumentŭ şi prin urmare au sĕ încurgă în fondulŭ monumentului, séu suntŭ subscrise pentru pétra mormêntală. A trebuitŭ sĕ se céră dela fiecare subscriitorŭ dechiarare în scrisŭ, pentru ca aceste sumuliţe sĕ fie încassate în favórea petrii mormêntale, ceeace a fostŭ împreunată negreşitŭ cu perdere de timpŭ.

Abstragêndŭ dela acestea nu trebue uitatŭ, că membrii comitetului centralŭ şi în specie încassatorii de banĭ nu suntŭ ómenĭ, carĭ trăiescŭ din venitulŭ averii lorŭ, ci din munca lorŭ şi prin urmare nu este mirare, dacă asemenea ómenĭ în împlinirea chiemărei lorŭ ḑilnice şi în lupta lorŭ pentru esistenţă scapă din când în când din vedere unele afaceri, cari deşi suntŭ de interesŭ publicŭ, totuşĭ ei numai pre lângă afacerile chiemării lorŭ le potŭ împlini, fără sĕ le neglige pe acestea.

Astfelŭ în urma susnumitelorŭ împrejurărĭ comitetulŭ centralŭ abia în 10 Faurŭ şi 12 Marte 1884 a fostŭ în posiţiune de a ţinea şedinţe pentru depunerea diferitelorŭ socotelĭ. In aceste şedinţe fiecare dintre încassatorĭ a depusŭ socoteala despre banii încassaţĭ şi cheltuelile avute. Aceste socoteli puteau fi încheiate de astădată în modŭ definitivŭ spre a fi aşternute comitetului de 60 de membri, dacă nu se ivia o piedecă. La una dintre întreprinderile făcute cu ocasiunea serbăriiorŭ s'a ivitŭ unŭ deficitŭ despre care comitetulŭ „centralŭ n'ar fi roitŭ sĕ rĕmână urmă în socoteli şi acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ acésta se putea delătura fórte uşorŭ prin încasarea unorŭ restanţe. Comitetulŭ centralŭ a dispusŭ decĭ sĕ-se incasseze restanţele de totŭ soiulŭ şi după incassarea lorŭ numai decâtŭ sĕ-se încheie socotelele şi sĕ se aştérnă celorŭ îndreptŭ. Dér şi de astădată s'a constatatŭ esperienţa vechiă, că după trecerea serbării incassările mergŭ fórte greu, unii domnĭ au plătitŭ alţii însĕ nicĭ pănă astăḑĭ n'au plătitŭ.

Fiindcă însĕ afacerea socotelelorŭ plana asupra comitetului centralŭ, ca o pétră de móră acesta în şedinţa sn din 16 Marte a. c. a decisŭ sĕ nu mai aştepte încassarea restanţelorŭ, deórece prin restanţele deja încassate mai susŭ pomenitulŭ deficitŭ se afla încâtva acoperitŭ, ér restulŭ hotărî a-lŭ acoperi din venitulŭ celorlalte întreprinderĭ. Astfelŭ revĕḑêndŭ înc'odată socotelele le a încheiatŭ şi a dispusa sĕ fiă aşternute comitetului de 60 în celŭ mai scurtŭ timpŭ. Deórece proxima sĕptĕmână era sĕptămâna patimilorŭ, când în fiecare séră după ritulŭ nostru sĕ ţînŭ denii afară de Sâmbătă séra şi deórece comitetului aparţineau toţĭ preoţii din Braşovŭ şi deórece înainte de prânḑŭ ómenii suntŭ ocupaţĭ şi asemenea adunărĭ sĕ potŭ ţinea cu óreşicare prospectŭ de sucesŭ numai după améḑĭ, am credutŭ subscrisulŭ ḑiua de Sâmbătă de cea mai potrivită pentru ţinerea şedinţii comitetului de 60, la care am dispusŭ sĕ fiă conchemaţĭ la timpŭ toţĭ membrii comitetului. Mărturisescŭ că nicĭ prin minte nu mi-a trecutŭ, că Sâmbăta Pascilorŭ ar fi în Braşovu o ḑi nepotrivită pentru o asemenea şedinţă. Este adevĕratŭ, că membrii comitetului s'au presentatŭ în numĕrŭ micŭ deşi nu dhiar nnmai 15. Dér cine este de vină? Invitatŭ a fostŭ fiecare în parte. Mnmbrii adunaţĭ au fostŭ întrebaţĭ décă nu află cu cale a se amâna şedinţa pe altă dată, maioritatea a decisŭ însĕ se nu se amâne, parte pentru ca nu este speranţă sĕ fie altădată mai mulţĭ presenţĭ la adunare parte pentrucă voiau sĕ se resolveze odată acéstă afacere, care pentru mulţĭ devenise deja odiósă. Acéstă din urmă împrejurare se vede a fi fostŭ una dintre causele principali pentru cari maioritatea celorŭ adunaţĭ nu a primitŭ propunerea ca sĕ se alégă o comisiune din adunare, care sĕ mai revideze odată socotelele aşternute de comitetulŭ central, fiindcă primindu-se propunerea, urmarea ar fi fost, că ar fi trebuitŭ sĕ se amâne adunarea. In neprimirea acestei propuneri de bună sémă, că maioritatea celorŭ adunaţĭ n'a vĕḑutŭ nicĭ o abnormitate, deórece aceste socoteli au fostŭ revĕḑute şi esaminate de comitetulŭ centralŭ, care nu este alta decâtŭ o comisiune a comitetului de 60 în care a pututŭ avea încredere. Décă maioritatea celorŭ adunaţĭ în Sâmbăta Pascilorŭ neprimindŭ a alege o comissiune de revidare a făcutŭ bine séu rĕu, este cestiune de apreciare, dér a face responsabilŭ pentru acelŭ conclusŭ pe unŭ singurŭ membru, care a concuratŭ cu votulŭ sĕu la acelŭ conclusŭ şi încă cu adaosulŭ falsŭ, că elŭ a făcutŭ tóte încassările cu ocasiunea serbărilorŭ Asociaţiunii în anulŭ, 1883 după cum o face acésta despomenitulŭ comunicatŭ, acésta este mai multŭ decâtŭ nelealitate, este o insinuaţiune neiertată.⁴)

Nu este consultŭ şi nu zace în interesele nóstre naţionale de a ne suspiciona unulŭ pe altulŭ şi în specie pe acei indiviḑĭ, cari, deşi reduşĭ la venitulŭ muncii lorŭ proprii pentru a putea sĕ trăiéscă, totuşĭ nu'şĭ cruţă timpulŭ nicĭ munca sa, numai pentru ca după puterile lorŭ sĕ pótă face câte ceva şi pentru interesele publice românescĭ. O asemenea procedere pe cei loviţĭ îi desgustă, ér' pe alţii nu-i încuragiază . . . Acésta este starea lucrului în privinţa raţiociniilorŭ, ce au resultatŭ din sĕrbările împreunate cu adunarea generală a Asociaţiunii nóstre, ţinută în a. 1883 în Braşovŭ. N'am sé mai adaugŭ alta decâtŭ, că tocmai în momentulŭ când finii acéstă întêmpinare, am primitŭ şi protocolulŭ şedinţei din 23 Martie 1885 (Sâmbăta Pascilorŭ), care va fi datŭ publicităţii îndată ce se va autentica.

Sunt cu tótă stima,

Nicolae Strevoiu,
fostŭ preşedinte alŭ comitetului de primire.

2) Acestŭ comitetŭ s'a compusŭ după unŭ planŭ de organisare alŭ d-lui adv. Lengĕrŭ. Red.

3) S'au uitatŭ aici încassările dela balŭ, despre cari scimŭ cu siguritate că asemenea le-a făcutŭ d. Lengĕrŭ. Totulŭ a fostŭ venitulŭ dela concertŭ, representaţiune şi dela balŭ. Red.

4) Protestămŭ în contra acestei afirmări pe basa chiar a mărturisirei rĕspunsului de mai susŭ. Când amŭ vorbitŭ de »incassărĭ« nu ne-amŭ pututŭ gândi la cele pentru pétra comemorativă, cari nu s'au făcutŭ în folosulŭ Asociaţiunei. Red.

DIVERSE.

Unde se ducŭ florile? — Unde se ducŭ florile? Unde se ducŭ tóte acele florĭ, care se cumpĕră neîncetatŭ în fiecare anotimpŭ pe pieţele oraşelorŭ? După raritatea séu preţulŭ lorŭ ele se ducŭ séu sĕ móră într'unŭ vasŭ pe China, séŭ sĕ se veştejéscă într'unŭ vasŭ de sticlă de 10 cr. Prin îngrijirĭ ingeniόse şi constante prelungescĭ viaţa lorŭ, continuezĭ parfumulŭ şi strălucirea lorŭ; dér órele trecŭ, ḑilele suntŭ numĕrate şi ele nu întârḑie a peri în familiă. — Unde se ducŭ florile? Ele se ducŭ la balŭ, strălucitóre şi parfumate, într'o mână elegantă, finŭ mănuşată, înprejurulŭ unei graţióse talii, în pĕrŭ blondŭ, ele danţéză, valséză, dar când apare aurora, când se stingŭ policandrele arse de lumină, florile înăbuşite de prafŭ, ostenite prin danţŭ, nu mai suntŭ decâtŭ fantome de florĭ pe feţe obosite, ele au trăitŭ numai timpulŭ pe o nópte de balŭ. — Unde mergŭ florile? Ele se ducŭ în bisericĭ spre a împodobí altarele, sfinţii şi sfintele, amestecândŭ parfumulŭ lorŭ cu mirosulŭ smirnei. — Unde se ducŭ florile? Ele se ducŭ la nunte intime şi vesele, alba flóre de mirtŭ, a cărei palóre se amestecă cu drăgălaşa palóre a tinerelorŭ mirese, florĭ de speranţă şi de bucuriă, care la eşirea din biserică se împartŭ câte odată, ca aducere aminte din partea miresei, rudeniilorŭ şi amicilorŭ ei. — Unde se ducŭ florile? Ele se ducŭ la cimitirŭ, pe mormintele iubite şi soptescŭ: „Noi suntemŭ souvenirulŭ, noi suntemŭ amiciţia, noi suntemŭ amorulŭ şi venimŭ a-ţĭ ḑice ţie, scumpe decedatŭ, că ómenii nu te uită. — Ce devinŭ în fine tóte aceste florĭ, unde se ducŭ ele încă? Veştejite, aruncate vêntului, abia de recunoscutŭ, ele nu aţîţă nicĭ chiar interesulŭ culegĕtorului de trenţe, şi aceste frumóse florĭ, care au odihnitŭ în vase preţióse, pe elegante talii, în pĕrŭ frumosŭ negru séu blondŭ, pre morminte nesimţitóre séu pe altare de marmură, nu suntŭ chiar nicĭ vrednice de a întrá într'unŭ coşŭ de gunoiu. Sĕ aşteptămŭ! căruţa de gunoiu, care curăţă strada de gunóie şi de rĕmăşiţe, va trece, ér aceste buchete veştede, rĕspindite, pe care tótă plóia cerului nu le-ar putea reînvia, se vorŭ duce spre a îngrăşa pămêntulŭ, acestŭ pămêntŭ din care totŭ ese şi în care totŭ întră. Dér într'o ḑi de primăvéră póte florĭ de balŭ şi florĭ de cimitirŭ, florĭ de bisericŭ şi florĭ de nuntă, vorŭ renaşce sub basa unorŭ copacĭ marĭ pe malurile bălţilorŭ şi rîuriloru sub formă de: viorele, micşurele şi ghiocei.

***

Femeia-păpuşe. — La New-Xork se află espusă în acestŭ momentŭ pitica cea mai mică din lume, miss Lucia Zarate, numită femeia-păpuşe. Ea este visitată de o mulţime de lume, şi cea mai mare parte din visitatorĭ au galanteria de a'i aduce câte unŭ buchetŭ. Miss Lucia stă în picióre pe o masă de marmură în mijloculŭ unui salonŭ, primesce pe visitatorĭ cu multă graţiă şi demnitate şi rĕspunde în modulŭ celŭ mai afabilŭ, deşi vorbesce rĕu limba engleză, la complimentele admiratorilorŭ sĕi. Acéstă micuţă persónă cântăresce 4 livre $^3/_4$ şi are o înălţime de 26 degete. Are la peptŭ 15 degete $^1/_2$ ca circonferinţă şi $14^1/_4$ la mijlocŭ. Braţele au o lungime de 8 degete, degetulŭ din mijlocŭ este de unŭ lat de degetŭ $^1/_8$ şi degetulŭ celŭ micŭ de $^3/_4$ din latulŭ unui degetŭ. Ea are 300 toalete, şi principala sa ocupaţiune consistă în a'şĭ schimba toaleta de trei orĭ pe ḑi. De alminterĭ nu trebuie multă stofă pentru hainele ei; un metru de mătăsĕriă séu de catifea este fόrte de ajunsŭ pentru a'i face o rochiă cu códă. Mai puţinŭ fericită decât vĕduva generalului To Pomuce, aḑĭ comitesă, miss Zarate nu va găsi nicĭ odată încălţăminte după piciorulŭ sĕu, voim sĕ ḑicemŭ unŭ bărbatŭ după talia sa.

***

Crima unei mame. — O crimă îngrozitóre, săvêrşită Duminecă în sĕptămâna trecută în mahalaua Coutance din Geneva (Elveţia), causéză în acestŭ momentŭ o emoţiune extraordinară printre locuitorii acestui oraşŭ. O femeiă a tăiatŭ cu unŭ briciu gâtulŭ la cei patru copii ai sĕi şi a încercatŭ apoi a se otrăvi. Ea a fostŭ arestată împreună cu bărbatulŭ ei, care însĕ lipsea de acasă în momentulŭ când s'a făptuitŭ de către denaturata mamă teribila crimă. Nu se scie încă mobilulŭ, care a împinsŭ pe acéstă femeiă, ca sĕ-şĭ omóre copiii.

***

Catastrofă la Yava. — Se depeşéză ḑiarului »Indépandance belge« din Amsterdam, că în acestŭ oraşŭ circulă sgomotulŭ, cumcă o plóiă de cenuşă, aruncată de vulcanulŭ Smerse, a făcutŭ unŭ mare numĕrŭ de victime pe insula Yava; se vorbesce de o sută de mii morţĭ. »Handelsblad« a făcutŭ o anchetă pentru a găsí origina acestui sgomotŭ şi n'a pututŭ sĕ descopere nimicŭ; póte că elŭ se datoresce scirei publicate, acum câte-va ḑile, chiar de către »Handelsblad,« despre o erupţiune a acestui vulcanŭ, dar pănă acum nu s'a primitŭ amĕnunte în privinţa acestei catastrofe.

***

Pĕtrunjelulŭ ca medicamentŭ. — Écă unŭ mijlocŭ fórte bunŭ şiългурŭ pentru a opri sângele, care curge din nasŭ. Luaţĭ pĕtrunjelŭ verde şi astupaţi nările nasului. Acestŭ mijlocŭ este preferabilŭ orĭcăruia altulŭ. Décă este vorba de o rană, care produce hemoragiă, faceţĭ o cataplasmă de pĕtrunjelŭ şi puneţi-o pe rană. Resultatulŭ este dintre cele mai neaşteptate. In fine, o asemene cataplasmă vindecă înţepĕturile de vespe.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Aprilie st. v. 1885

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	88	90
Renta rom. amort. (5%) . .	91½	92½
» convert. (6%) . .	88	89
Împr. oraș. Buc. (20 fr.) . .	30	31½
Credit fonc. rural (7%) . .	100	101
» „ „ (5%) . .	84	85
» » urban (7%) . .	96	97
» » » (6%) . .	89	91
» » » (5%) . .	81	82
Banca națională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	—
« » » Națională . .	—	—
Aurŭ	14.¼%	13¾%
Bancnote austriace contra aurŭ	2·01	2.04

Nr. 2552—1885. 2—3

Publicațiune!

Ordinea de têrgŭ pentru orașiulŭ Brașovŭ, statorită de către representanța comunală prin conclusulŭ din 26 Martie a. c., se află din 13 până inclusive 24 a lunei curente în localulŭ protocolului de exhibite magistratualŭ spre examinare din partea fiecărui.

Se publică acésta cu aceea observațiune, că eventualele recurse în contra disposițiunilorŭ acestei ordine de têrgŭ, au sĕ se aștérnă subscrisului magistratŭ în decursulŭ timpului statoritŭ pentru esaminarea acestei ordine.

Brașovŭ în 6 Maiu 1885.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Cursulu pieței Brașovŭ

din 12 Maiu st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.73	Vênd.	8.75
Argint românesc	»	8.65	»	8.70
Napoleon-d'orĭ	»	9.83	»	9 85
Lire turcescĭ	»	11.08	»	11.12
Imperialĭ	»	10.07	»	10.10
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	120.—	„	121.½
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	97.20
Rentă de hârtiă 5% . .	92.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonurĭ rurale ungare . .	102.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	100.90
Bonurĭ croato-slavone . .	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	119.75
Renta de hărtiă austriacă	82.40
Renta de arg. austr. . .	82.80
Renta de aurŭ austr. . .	107 75
Losurile din 1860 . . .	139.—
Acțiunile băncei austro-ungare	854 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.50
Act. băncei de creditŭ austr.	288.25
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.86½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.05
Londra 10 Livres sterlinge	124.90

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucuresci	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copșa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu	10.08	5·59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașov.